

MAGAZIN

cultural-istoric și de informație

REVISTĂ A ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Director: Vasile TODI

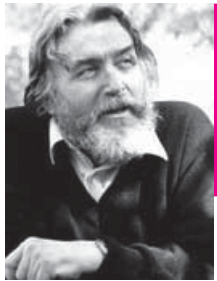
Redactor-șef: Ștefan TARJOC

Chemarea noastră,

Mântuitorul Iisus Hristos n-a cerut nimănui și niciodată să stea de o parte neinteresându-se de aproapele, de obștea întreagă. Mai mult chiar, a poruncit următorilor Săi să facă din „iubirea semenului”, alături de iubirea de Dumnezeu, scopul cel mai înalt al vieții (Matei 12, 36-40; Marcu 12, 28-31). Lumea pe care El a considerat-o primejduitoare pentru doritorul de mântuire este doar lumea păcatului ori, scurt zis: păcatul și patimile.

✝ NICOLAE
Mitropolitul Banatului

Scrituri al tuturor timpurilor

Sinistrul culturii foșnește

În mod normal, dacă-l vezi pe stradă, își vine să bagi mâna în buzunar și să-i dai. Are o figură de milog, rătăcit între epoci. Dacă era dihor, putea să-și revendice titlul de martir al dihorilor. Opera lui e, pe de o parte muzicală, pe de alta literară. Acum, însă, a înfăptuit și o epocă publică. E ministrul culturii. Cu duioșie explica-

bilă, unii contemporani îl consideră sinistrul culturii. Scârțâitul unei uși neunse e mai aproape de muzică decât cacofonia aberantă pe care a produs-o acest herald ponosit al forțelor de dreapta. Lătratul de noapte al unui câine rebegit sună mai literar decât versurile sale, a căror estetică tinde să depășească inteligența cumulata a unui bestiar și a unui in-

Conducerea revistei noastre mulțumește maestrului Adrian Păunescu, pentru bunăvoința de a accepta, dezinteresat material, să colaboreze cu revista noastră.

sectar. Iorgu, frânarul se îndeletnicește, mai nou, cu foșnetul banilor, după cum spun cunoscătorii fenomenului. Și face procese politice.

(continuare în pag. a 2-a)
Adrian PĂUNESCU

poezie adevărată...

Poeți români - poeți uitați

Grigore POPA

Codrul și munții cu fruntea plecată
Povara rușinii o cer răzbunată:
Se stinge poporul de-amar și de jale,
Te vrem în Sătmar, Mareșale!

Te vrem în Ardeal Mareșale !

Azi Mureșul în țara lui streină
Din ferecate temnițe suspină:
Plânge poporul de-amar și de jale,
Te vrem la Bicz, Mareșale!

Someșul, târziu în noapte spune
În obidita lui durere fără nume:
Tânjește poporul de-amar și de jale,
Te vrem la Feleac, Mareșale!

Gorunul lui Horia și-al Iancului fluier
Își cântă revolta, necazul și-l șuier:
S'aprinde poporul de-amar și de jale,
Te vrem la Vișeu, Mareșale!

Năvalnicele Crișuri în fiecare seară
Se tânguie în ruga lor amară:
Geme poporul de-amar și de jale,
Te vrem în Bihor, Mareșale!

Și mamele toate, copiii și morții
În vaier te cheamă din ghiarele sortii:
Se frânge poporul de-amar și de jale,
Te vrem în Sălaj, Mareșale!

Vijelios Arhanghel să muți hotarul iară
Peste trufii vrăjmașe la margine de țară:
Și arde poporul de-amar și de jale,
La Tisa te vrem, Mareșale!

Bătrânețe haine grele ...

Am ascultat recent, fără să vreau, o romanță pe care acum 40 de ani, aș fi tratat-o cu indiferență juvenilă. Acum însă, m-am simțit ca o revărsare imensă de apă ce brusc se întoarce la izvoare. M-am gândit la sfârșitul acelei doine de oraș – cum numesc unii muzicologi romanța, la cât de puțin facem noi pentru ca viața să curgă lin prin albia trupului nostru și la cât de mult o ajutăm să rupă malurile sănătății noastre.

Nu vă mirați, am mai auzit această cântare în vremea din urmă, dar niciodată nu am înțeles-o ca în pridvorul acelei case de țară unde zgomotul veacului nu poate ajunge și unde liniștea îi amplifică

înțelesurile. Cumplită calamitate biologică este bătrânețea. Înainte de a ne întâlni cu ea, tineri fiind, încercăm să-i ane-

steziem ravagiile, numind-o cu asemenea depărtare în glas vârsta a treia, de parcă nu o vom cunoaște niciodată. Unii

chiar s-ar putea să nu o afle, alții însă, vor intra pe poarta ei scundă, dincolo de care nu se vor mai îndrepta niciodată. Asupra acestei dușmance, medicina nu cunoaște nici un tratament și mă întreb privind-o azi purtată de alții, dacă urâtenia ei și înnămolirea noastră în bătrânețe, nu este înscrisă în programarea genetică a individului chiar din momentul concepției sale.

Dar oare ce este bătrânețea? Muierile românce, cred că pentru bărbați, ea este plata pentru toate belelele. Pentru altcineva, cum ar fi dr. Pierre Rentehwich, a îmbătrâni, înseamnă a te veșteji; a sfârși

(continuare în pag. a 2-a)
Vasile TODI

ANUL XIV
Nr. 8 (174)

AUGUST
GUSTAR

Tel. 0721.935.392
Fax: 021.519.9551

www.magazinmr.ro
magazinmr@yahoo.com

ISSN:
1453-2700

2008

(urmare din pag. 1)

Bătrânețe haine grele ...

asemeni unei lămpi căreia îi scade nivelul uleiului. În realitatea organică, asta înseamnă că toate secrețiile hormonale diminuează, că funcțiile pe care ele le întrețin se perturbă. De asemenea dispare pofta de mâncare și somnul devine de sticlă. Cel mai mic virus până atunci anihilat se transformă într-un ucigaș patentat. Coloana vertebrală sfârșește prin a se înclina sub greutatea anilor, cartilagiile de pe coaste se osifică, capacitatea respiratorie a plămânilor scade, fizionomia se închistează. Nu mai există mimică, mușchii ce țin bărbia se destind și întreg ansamblul uman se dereglează. Nimic nu mai poate opri această lentă consumare.

Nici alergatul pe la stațiuni, nici lăptșorul de matcă, nici speranța. Ajuns astfel aici, învins, ocolit și uitat de toți, omul înțelege că "Înnoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale", pentru el, este doar o frântură de psalm.

INUNDAȚIILE ȘI ... ISTORIA

Din cele mai vechi timpuri, teritoriul țării noastre a mustit de ape, mai ales primăvara când se topeau zăpezile din munți brusc, ca urmare a unor ploi calde venite din sud.

Atunci, spre exemplu, Timișoara era înconjurată de ape, ca urmare a revărsării Begăi și Timișului, până la drenarea imperială făcută de specialiști împărătesei Maria Tereza, după secolul XVII. Timișoara era o garnizoană, în care erau trimiși ca pedeapsă, ofițerii cei mai indisciplinați. În jur erau doar mlaștini prin a căror ochiuri de apă te puteai deplasa doar cu barca, spre promontoriile mai înalte, neinundate. Pe lângă mirosurile pestilențiale de mlaștină răscoptă, roiau milioane de țăntari, care răspândeau și o mulțime de boli specifice.

De fapt ce se întâmpla?

Când apele creșteau antrenau la vale și bușteni uriași care blocau în unele locuri mai înguste albia râurilor Bega și Timiș, ce făceau ca apele să iasă din matca fără diguri și fără drenare și astfel în zonele joase stagnau apele luni de zile.

Dar de ce sunt inundații azi, în ciuda digurilor și drenărilor? În primul rând fiindcă s-au tăiat în mod abuziv și necontrolat pădurile care rețineau cea mai mare parte din precipitații eliberându-le treptat din covorul de frunze moarte. Totodată pădurile împiedicau zăpada să se topească brusc, conservându-o la umbra arborilor multisecolari.

O altă cauză este neluarea de măsuri adecvate în zonele periclitabile, cum a făcut Ungaria pe Tisa după inundațiile catastrofale din 1993 (supraînălțare de diguri, poduri noi, lacurile de refulare etc.). Noi, chiar și acolo unde s-au alocat fonduri în acest scop, am "înghițit" fondurile alocate, executând lucrări de slabă calitate și nu la nivelul fondurilor, mai ales că nici fondurile alocate n-au fost la nivelul necesarului.

Drept care, anual, suntem afectați de inundații, mai mult sau mai puțin catastrofale.

Mai sunt de vină și cei care aprobă construirea de case, în zona inundabilă a unor râuri, datorită corupției cvasigenerabile.

Locurile de case fiind din ce în ce mai scumpe, se dau aprobări contrare legilor și în zonele inundabile. Ba mai mult, unii construiesc fără aprobări, poate sperând că vor primi, în caz de viituri, ajutoare de la stat mai mari decât valoarea construcției. Nici într-un singur caz n-au fost puși la plată cei ce au defrișat ilegal pădurile și au adunat sume uriașe din exporturile de lemn, nici cei care au dat aprobări nelegale în albia inundabilă, nici cei care n-au executat corespunzător lucrările de protecție și îndiguire în anii precedenți, nici măcar cei care au luat banii și nu le-au executat deloc.

Astfel, necazurile continuă an de an, statul dă despăgubiri iraționale din banii contribuabililor, în loc să folosească aceste fonduri pentru lucrări de prevenire și drenare a apelor.

De fapt, planurile de protecție contra inundațiilor n-au fost revizuite corespunzător, ținând seama mai ales de defrișările masive din ultima vreme și schimbările climatice de pe Terra.

În concluzie, ar trebui confiscate veniturile obținute din defrișări ilegale și folosite în lucrările de apărare contra inundațiilor și plantării de arboret în zonele de case, ar trebui instituită o taxă importantă, pentru toate defrișările "legale" și mai ales pe exportul de cherestea ce se poate verifica. Dar jefuitoarii de păduri, sunt în guvern sau lângă, în partidele de la putere, fiind între conducătorii și finanțatorii acestora, așa că deocamdată așteptăm degeaba.

Dr. Ec. Ștefan TARJOC

(urmare din pag. 1)

Sinistrul culturii foșnește

Pentru că nu am insistat să-l numesc vierme nazist, acest nimenea prețios și ridicol, făcut din resturi și din scuturătură, a îndrăznit, în două ocazii, să mă înjure de ceva ce ori nu știe, ori murdărește cu temenelele scarbele ale botului său: acum vreo doi ani voia să mă scoată din viața publică, pe motiv că am existat și înainte de 1990, de parcă el s-a născut din amorul recent al unei râme cu o pătlăgică vânătă, ieri-alaltăieri m-a făcut rinocer comunist pentru că l-am întrebat la o televiziune dacă e adevărat că ar fi furat. N-am dat cu parul, am întrebat.

De fapt, în micimea lui de șosetă țepăună, compozitorul, a cărui muzică nu s-a cântat de plăcere nici la școală de oligofreni, pare hotărât să distrugă orice urmă de cultură română. Asta naște direct arheologie, ruinând voluptuos contemporaneitatea. Probabil că ar fi trebuit să-l înjur cât mai distant. Să nu-l nominalizez, pentru că l-aș putea sacraliza. Aș face lumea să creadă că există. Viermele intestinal ar putea, astfel, deveni un vierme de expoziție. L-am deferit neantului, dar neantul l-a vomitat înapoi pe acest dobitoc de mic litraj, cu mult mai apropiat de coprocultură decât de cultură. Iorgu foșnește.

Netotul a hotărât, cu de la sine putere și cu putere de la aia, care-l țin în picioare, că eu trebuie să merg în istorie, n-am ce căuta în prezent. Prostuțul nu știe că mi-a făcut un compliment, cu această pledoarie pentru rămânerea mea în istorie, el nutrind speranța că, în actualitate, nu mi se va mai auzi numele. Dar el? El trebuie să rămână în zoologie, în prima ei parte, la organismele monocelulare, deși ipocrizia lui funciară l-ar îndreptați să aspire la un titlu mai complex, de vice-dihor sau chiar de macac adjunct.

Dar tot mai mulți contemporani observă că sinistrul coproculturii iubește foșnetul. Nu se știe cum face el pachete miliardissime de obiecte culturale, pe care cică le-ar trimite celor zece mii de destinatari serviciul de specialitate al ministerului său, dar oameni de la acel serviciu mărturisesc, întrebați, că nu au trimis pachetele respective. Lavinia zice că ele nici nu au existat. Să fi negustorit Iorgu ficțiunii?

Scenariile și scenariștii au devenit preșul de serviciu al individului și al indigolului. Regizorii de film protestează împotriva acestui găurar al cheii. Sconcsul vrea să vândă sălile de cinematografe la preț de ciubuc, cu banii pe care își propuseseră el și ai lui săi ia pe cel mai vestit cinematograf din București, putându-se cumpăra trei înghețate și un duhnet de dihori solidari.

Când a fost luat din scurt, s-a comportat ca toți derbedeii, n-a mai recunoscut intenția, aruncând pe alții, că el cică e ministru, nu se ocupă de fleacuri din astea, cum ar fi cartea, muzica, filmul, banii. Însă, spunându-i-se toate acestea, Iorgu Les Cur acuză pe cei ce îl întreabă de cultul personalității. Ca să vedeți de ce e prăpădul ăsta în cultura, pe care tocmai crede că o conduce spelbul zero, de-aia calcă el în picioare principii, bani publici, valori spirituale, caractere. De-aia dă el banii ministerului taman firmei pe care el o înființase, că am scris eu, de bine și de rău, despre Ceaușescu. Logică de vierme. De la această logică în sus, începe chermeza nevertebratelor. Înapoi în amoebă, Iorgule!

MARIN PEDA

Academia Română e bătrână și uitucă, reviste de cultură nu mai există, oamenii politici sunt, în cea mai mare parte a lor, ignoranți și proști, televiziunile au programele ocupate cu găini spânzurate cu propriul ombilic, iar țara e pe ducă. Și totuși, vă mai amintiți de Marin Preda? Și dacă nu și dacă da, citiți rândurile de mai jos și veți înțelege ca în urmă cu trei decenii și ceva, în țara asta trăiau oameni.

X. Tadi

„Omul e o divinitate înlănțuită de puterea condițiilor. Să le înfrîngem și vom domni ca niște zei.” (Marin Preda)

ÎN CLIPA ACEEA

Înainte de sfârșitul zilelor sale, puțin după ce încheiase de scris ultimul roman, mi-a spus dintr-o dată:

— *Mon cher*, de-acum am făcut destul, pot să mă duc.

Îmi amintesc că ne plimbam pe una din aleile palatului de la Mogoșoaia. I-am strâns umărul înciudat.

— Dumneata n-ai cum să te duci. Ești sănătos, nu ești bătrîn și mai ai de scris!

— Crezi? m-a întreat.

În sclipirea ochilor purta așteptarea unui răspuns care să-l mulțumească.

— Sînt sigur! I-am încredințat.

— E-n regulă. Atunci, plec în Italia o lună, îmi limpezesc gîndurile și m-apuc de urmarea *Delirului*.

Dan Claudiu Tănăsescu

LECȚIA LUI PEDA

Din aceeași parte a țării ca și Zaharia Stancu, în care nu curg decît rîuri mîloase și cresc doar pilcuri de salcîmi, tot os de țaran, Marin Preda a dovedit o îndrîjire și mai mare în a se realiza ca scriitor. Spre deosebire de Stancu, în ale cărui cele mai crîncene pagini năvălește adeseori lirismul, Marin Preda a scris o desăvîrșită proză obiectivă. Apariția sa în viața noastră literară după al doilea război mondial este de o importanță covîrșitoare.

Marin Preda a fost primul scriitor mai tînăr decît mine pe care l-am prețuit fără rezerve, și față de care m-am plasat în situația de simplu cititor — ca pe vremuri față de marii maeștri —, așteptîndu-i cărțile, citindu-le cu bucurie. Dar, știind în ce condiții se desfășoară munca literară, îmi dădeam seama — cu un profund respect și cu gravă admirație — cîtă trudă se ascunde sub paginile cu care mă delectam, cîtă voință de a nu face nici un compromis, cîtă conștiință artistică și — încă o dată — cît eroism. Nu știu dacă omului i se poate imputa ceva, dar ca scriitor a fost ireproșabil și exemplar.

Geo Bogza

TOCMEALA

Mi-aduc aminte că într-o zi de sfârșit de vară, împreună cu doamna Maria-Luiza Cristescu, pe postul sacrosanct de chevalier servant, am năvălit, pur și simplu, în biroul lui Marin Preda, unde acesta

înconjurat de două coloane de cărți, de-a dreapta și de-a stînga, pentru nevoia că n-ar avea dreptate să se poată ascunde după ele, ne-a primit cu o amabilitate ieșită de-a dreptul din Comuna de la Paris.

— Ce mai faceți, doamnă, ce mai faceți, domnule? ne-a întreat rîzînd ca o capră sacrosanctă și dotată cu o meninge inumană și încăprească. Maria-Luiza, în ciuda aparenței ei voluntare, preferă o tăcere bruscă și amenințătoare, iar eu, pe post de trubadur și de truver, pusei mîna pe lăută și zisei:

— *Monsieur Preda, je suis ici, parce que je suis le chevalier servant de Maria-Luiza.*

— Ce doriți, doamnă? a întreat prozatorul, făcîndu-se mic între două coloane de manuscrise.

Doamna Maria-Luiza nu catadacsi din timiditate agresivă să răspundă întrebării.

Trubadurul și truverul zise:

— Doamna a venit ca să vă zică «bună dimineața, domnule!»

— Aha! a răspuns Marin Preda. Dar nu pot decît tiraj de treizeci de mii.

— De acord, răspuse Maria-Luiza.

Trubadurul a pus mîna pe lăută și a recitat pe loc cîntecul «Mă sting de sete lîngă două fîntîni».

Nichita Stănescu

CA ÎNTR-UN CANON

Trebuie să mărturisesc cu aproape înspăimîntată uimire că Marin Preda mi s-a părut cel mai greu de înțeles dintre toți oamenii pe care i-am întîlnit în viață. Poate de aceea a fost, dintre toți scriitorii pe care i-am cunoscut, singurul alături de care nu m-am simțit decît cititor, singurul alături de care uitam că scriu eu însămi, dar nu uitam nici una dintre paginile pe care i le citisem și pe care, privindu-l, căutam să le pun de acord cu omul ciudat pe care îl aveam în față. Și, lucru cu adevărat straniu, amintindu-mi sentimentul pe care mi-l trezea — deși el era, fără îndoială, unul de admirație —, mă speriam la gîndul că, la rîndul meu, aș putea trezi eu însămi în alții acel sentiment. Pentru că făcea să se nască în mine un fel de neliniște în fața incomprehen-sibilității universale pe care nu mi-am dorit niciodată s-o produc, așa cum nu mi-am dorit niciodată să devin, de exemplu, femeie fatală. Dar, dincolo de omul chinuit și chinuitor care era, dincolo chiar de marile sale pagini, Marin Preda a fost — pe vremea aceea, mai ales, cînd nu era încă nimic altceva — nu un scriitor, ci Scriitorul, și nu mă puteam împiedica, în fața atît de semnificativului său destin, să simt o inexplicabilă, poate absurdă compasiune, așa cum nu mă pot împiedica să-mi fie milă de statuile sortite să rămîna, fără scăpare, în arșițe și ger.

Ana Blandiana

UN PORTRET ÎN FRAGMENTE

Va trebui, într-o zi, să scriem (eu sau altcineva) o viață a lui Marin Preda, pentru că omul era tot atît de interesant ca și opera. Preda are, în mod sigur, o biografie pentru că are o conștiință a existenței. Unii au o viață plină de aventuri, dar trec prin ele fără a lăsa urme. N-au, în sens spiritual, biografie, adică o existență pe care gîndirea o colorează și o diferențiază. Alții nu se mișcă din orașul lor o viață întreagă și au, cu toate acestea, o biografie fascinantă. Existența lor este un spectacol. A spune că nu interesează în nici un fel viața celui care a scris *În căutarea timpului pierdut* este o ipocrizie. Interesează, în grad maxim, biografia spiritului care a trăit o bună parte din existența lui retras într-o încăpere tapetată cu plută. Ne place să știm pe cine a iubit, ce credea despre dragoste omul fragil și nevrotic, în ce chip primea ideea morții și ce însemna pentru el prietenia. Despre toate acestea vorbește, desigur, opera lui Marcel Proust dar existența care face să vorbească opera poate fi tot atît de tulburătoare.

Cine nu-l cunoștea bine își putea face o idee greșită despre psihologia marelui scriitor, Văzînd cu ce își trecea (petrecea) timpul... Am scris altă dată (în *Timpul trăirii, timpul mărturisirii*) despre atitudinea creatorului în viața de toate zilele. Lui Marin Preda nu-i plăceau deloc ifosele omului de literă. Ținea enorm la profesiunea de scriitor și a făcut tot ce-i era în putință pentru a apăra demnitatea, noblețea ei... Nu accepta însă ținuta nefirească, înțepată, trufașă a creatorului în relațiile obișnuite. Detesta pe snobi și, în cercurile în care aceștia se învîrteau, Preda nu era un musafir comod. Folosea dinadins, în astfel de circumstanțe, un limbaj dur, «scîrbos», cum am auzit spunînd pe cineva. Am asistat la asemenea scene și, odată, l-am întreat pentru ce și-a modificat atît de abrupt modul lui de a fi... Mi-a dat următorul răspuns: «n-ai observat, *mon cher*, că imbecilul de X și cretina de Y vorbeau cu îngăduință despre scriitori, ironizau în chip grosolan profesiunea noastră? În plus, m-au jignit, ca niște mitocani, fără să le fac nimic... Tipii infecți nu trebuie iertați pentru că, sub fardoseala lor, se ascunde o profundă vulgaritate...»

Eugen Simion

Göring, Papen și Frank

Vreme de câțiva ani, în timpul celor treisprezece procese care se succed, reprezentanții principalelor țări care au alcătuit coaliția antihitleristă judecă pe criminalii de război naziști. Pe banca acuzaților se perindă 199 căpetenii ale celui de-al treilea Reich, dintre care 161 vor fi condamnate.

La marele proces de la Nürnberg, care începe la 20 noiembrie 1945, mii de documente oficiale germane dezvăluie panorama întunecată a celui de-al treilea Reich: ordine de contropire a unor națiuni străine, de asasinare a unor prizonieri de război, a evreilor, a proștilor catolici, a "raselor inferioare", a "gurilor de prisos", a adversarilor reali sau preținși ai regimului nazist. Alături de jurnalele personale, cum ar fi cel al guvernului Poloniei, Hans Frank, aceste ordine și dispoziții reprezintă ele însele grave acte de acuzare împotriva nazismului.

În publicistica universală, s-au făcut numeroase tentative de a prezenta, într-o formă rezumativă, gigantul material aflat la dispoziția tribunalului din vechiul oraș medieval german. Unele dintre aceste încercări s-au reflectat și în paginile revistei noastre.

Mai 1945. Vânatoarea de criminali naziști întreprinsă de forțele aliate este în toi. În Alpii bavarezi, se află Reichsmarschalul Hermann Göring. După ce Hitler luase hotărârea de a nu părăsi Berlinul, Göring i-a cerut să-i predea conducerea generală a Reichului. Drept răspuns, a fost imediat arestat pentru înaltă trădare. La moartea Führerului urma să fie împușcat ca trădător. Gardienii SS-iști nu au îndrăznit însă să execute această dispoziție. Morfinoman, prizonierul suferă de pe urma privării de otrava atât de necesară, astfel încât va prefera să se pună sub protecția Aliaților.

În dimineața de 9 mai, la Divizia 36 a Armatei 7 americane sosește colonelul german Bernd von Brauchitsch, „în calitate de negociator, din însărcinarea Reichsmarschalului Hermann Göring”. Conduc în fața comandantului diviziei, generalul-maior John E. Dahlquist, von Brauchitsch declară că este împușcat de mareșal, aflat la Zell am See, în apropiere de Rastatt, să anunțe că acesta se predă. Câteva zile mai târziu, prizonierul este luat în primire de generalul de brigadă american Stack, care îl conduce la comandantul diviziei, ce se va ocupa personal de „peștele cel gras”. Ce află Dahlquist de la Göring?

Nu mă slăbiți din ochi

„Hitler era un mărginit, Rudolf Hess un excentric, iar Ribbentrop un ticălos. De ce a fost ministru de externe Ribbentrop? Îmi amintesc că mi s-a raportat odată o remarcă a lui Churchill, care suna cam așa: «De ce mi l-or trimite mereu pe acest Ribbentrop, și nu pe un tânăr capabil cum e Göring?».

Iată-mă acum aici. Când mă duceți la Cartierul general al lui Eisenhower?

Dahlquist își dă seama că Göring își închipuie într-adevăr că poate trata cu Aliații în calitate de reprezentant al Germaniei. Prizonierului nici măcar nu-i trece prin minte cât de grav se înșală. Oare omul acesta, odinioară cel mai influent după Hitler, nu înțelege situația reală? Vorbește cu lux de amănunte despre puternica sa Luftwaffe și habar n-are că, în același timp, succesorul său în funcție, fostul comandant al forțelor armate de uscat, Robert Ritter von Greim, este făcut prizonier la

Kitzbühel, unde se prezintă cu cuvintele clasice: „Sunt șeful aviației militare germane, dar n-am aviație”.

„Când voi fi primit de Eisenhower?” - întrebă încă o dată Göring. „Vom vedea” - se eschivează Dahlquist.

După această discuție, Göring se îndreaptă spre o farfurie mare cu friptură de pasăre, piure de cartofi și fasole, ce i-a fost adusă în cameră. Cu o poftă de mâncare care îl uluiește pe Dahlquist, Reichsmarschalul devorează tot, se delectează apoi cu un castron plin cu salată de fructe, ca desert, și are cuvinte de laudă despre cafeaua americană.

La sosirea lui Göring, generalul de brigadă Quinn din Armata 7 dispune cazarea prizonierului într-o casă particulară de lângă Kitzbühel. Șapte soldați texani, foști combatanți la Salerno și Monte Cassino, îl conduc pe mareșal spre noua locuință. Pe drum, el se întoarce zâmbind spre escorta sa: „Nu mă slăbiți din ochi!” Se exprimă în engleză, dar bărbații aștia din trupele combatante nu prea știu ce-i gluma. „Răspunsul lor nu poate fi reproduș”, notează un reporter american care însoțește grupul. Căci, bineînțeles, sunt și reporteri de față.

Göring vizitează satisfăcut casa ce i s-a pus la dispoziție. Îi sosește familia, i se aduc și bagajele, încărcate în 17 camioane. Stă aproape ca la hotel. Reichsmarschalul face o baie prelungită, după care își îmbracă cu tot ritualul de rigoare uniforma preferată, de un gri deschis, ale cărei ceaprazuri aurii l-au fascinat dintotdeauna în mod deosebit. Proaspăt ras, bine dispus, cu pasul aproape elastic, iese în fața casei, în soarele prietenos de după-amiază, și le face degajat semne cu mâna celor douăzeci de reporteri aflați acolo.

Coroșenții se așază în semicerc. Lângă zidul casei, s-au pus o măsură rotundă și un fotoliu cu o tapiserie înflorată și cu rezemători laterale. În el va lua loc proeminentul prizonier. Se montează repede un microfon. Aparatele de fotografiat țâcăne.

Göring își pune casceta cu insigne de aur masiv. Dă semne de nerăbdare. „Vă rog să vă grăbiți - le spune fotografiilor -, mi-e foame.” Întrebările cad ca grindina. Mai întâi cele uzuale: „Unde este Hitler?” „Credeti că a murit?” „De ce nu s-a încercat o debarcare în Anglia?” „Cât de puternică era aviația militară la începutul războiului?”

„Cred că a fost cea mai puternică aviație militară din lume”, răspunde țanțoș Göring. „Câte avioane avea cu aproximație?” - vrea să știe neapărat un reporter. „Sunt șase ani de atunci, spune Göring, și nu sunt pregătit pentru această întrebare. N-aș putea să vă spun câte avioane aveam atunci.” „Ați ordonat bombardarea Coventryului?” „Da. Coventry era centru industrial și mi se raportase că acolo se aflau și mari fabrici de avioane.” „Și Canterbury?” „Bombardarea Canterburyului a fost ordonată la nivel mai înalt, drept represalii pentru atacarea unui oraș universitar german.” „Care anume?” „Nu-mi pot aminti.” „Când ați înțeles pentru prima oară că războiul este pierdut?” „La scurtă vreme după ruperea frontului de către ruși în Est.” „Hitler a fost informat despre lipsa de perspectivă a războiului?” „Da. Diversi militari i-au explicat că războiul ar putea fi pierdut. Hitler a reacționat însă într-un mod foarte negativ, iar mai târziu discuțiile pe această temă au fost interzise.” „Cine le-a interzis?” „Însuși Hitler. A refuzat să aibă în vedere posibilitatea unui război pierdut.” „Când le-a interzis?” „Când oamenii au început să vorbească insistent despre eșec, pe la mijlocul lui 1944.” „Credeti că Hitler l-a numit ca succesori pe amiralul Dönitz?” „Nu. Telegrama adresată lui Dönitz poartă semnătura lui Bormann.” „Cum se face că un individ șters ca Bormann a avut o influență atât de mare asupra lui Hitler?” „Bormann era zi și noapte lângă Hitler. Și, cu timpul, l-a subjugat într-atât, încât îi domina întreaga viață.” „Cine a ordonat atacul împotriva Rusiei?” „Însuși Hitler.” „Cine poartă răspunderea pentru lagărele de concentrare?” „Hitler personal. Toți cei care au avut vreo legătură cu aceste lagăre erau subordonați direct lui Hitler.” „Ce credeți că va aduce Germaniei viitorul?” „Prevăd un viitor întunecat Germaniei și întregii lumi. Toți oamenii vor pace, dar e greu de spus ce se va mai întâmpla.” „Reichsmarschalul mai are ceva de spus, ceva ce ar vrea să-și ia de pe suflet?” „Aș vrea să se înțeleagă că poporul german trebuie ajutat; eu îi sunt recunoscător că a rămas sub arme, chiar atunci când și-a dat seama că nu mai există nici o șansă.”

Coroșenții se îndepărtează în grabă. Vor să telegrafizeze cât mai repede interviul către ziarele lor. Dar au ghinion. Din ordinul generalului Eisenhower, cenzorul de la Cartierul general aliat oprește telegramele. Și interdicția se menține. Abia nouă ani mai târziu, în mai 1954, generalul de brigadă Quinn va da spre publicare unei reviste americane stenograma secretă a acestei conferințe de presă.

În orice caz, o întrebare pusă lui Göring înainte de conferință se strecoară în presa americană: „Știți că sunteți pe lista criminalilor de război?” „Nu, răspunde Göring. Mă surprinde teribil, căci nu știu pentru ce.”

Nu-i nimic, esti arestat!

Vânatoarea de naziști continuă. Comisia americană pentru cercetarea crimelor de război a sporit numărul germanilor căutați de la un milion la circa șase milioane. Unde este Heinrich Himmler? Unde sunt Ribbentrop, Rosenberg, Ley, Bormann, Frank, Streicher?

S-au dat la fund, au dispărut de pe fața pământului, înghițiți de haosul șirurilor de refugiați sau de ruinele lăsate de bombe. Fotografiile și mandatele lor de arestare sunt afișate în toate cazarmile și tot nu li se poate da de urmă. Serviciile americane și britanice știu că Radio Moscova critica aproape în fiecare zi încetineala cu care occidentalii desfășoară operațiunile de căutare. Această cercetare fără succes amenință să se transforme într-un scandal politic. În cele din urmă, Moscova cere oficial ca vânatoarea de căpetenii naziste să se desfășoare mai energic. Dar serviciile de urmărire ale lui Eisenhower și Montgomery nu pot face minuni. Cei însărcinați cu această acțiune se bucură de fiecare nume de rezonanță care le pică în mână.

Iată-l, de pildă, pe Franz von Papen, despre care se spune că „l-a ajutat pe Hitler să pună piciorul în scară”. Fostul cancelar al Reichului, vicecancelar, apoi ambasador al Germaniei la Viena și, mai târziu, la Ankara, este arestat în Westfalia. Franz von Papen și familia sa, aflați sub supravegherea Gestapoului pentru că Hitler nu avea încredere în tagma diplomaților, se refugiaseră, în zilele prăbușirii fronturilor de vest, într-o cabană retrasă de munte, la baronul Max von Stockhausen, ginerele lui Papen.

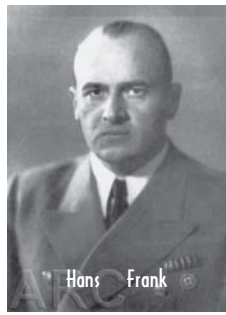
Bărbații stau de pază, înarmați cu carabine de vânatoare; printre ei se află și fiul lui Papen, Friedrich Franz von Papen.

Franz von Papen este sigur că, pentru el, sosirea americanilor va însemna ceasul eliberării. Dar se întâmplă altfel. După ocuparea localității Stockhausen, soldații Armatei 9 descoperă cabana singuratică. Un plutonier intră în casă cu pistolul în mână. Bărbații sunt declarați prizonieri. „Cine ești dumneata?” - întreabă americanul pe bărbatul mai în vârstă, care stă pe o bancă de lemn, într-un colț al odăii. „Franz von Papen”, răspunde acesta și întinde mâna după actele sale. „Și dumneata ești prizonier”, spune scurt plutonierul. „Dar eu nu am funcție militară și am peste șaiszeci și cinci de ani.” „Nu-i nimic, hotărăște omul cu pistolul. Ești arestat.”

Papen se supune destinului. Îi roagă pe soldați să ia loc și obține permisiunea de a mai mânca o farfurie cu supă și de a-și strânge lucrurile într-un rucsac. Apoi fostul cancelar al Reichului este încărcat împreună cu alți prizonieri într-un jeep și dus la Rütchen, la comandamentul diviziei.

Acolo, ofițerii îl tratează cu o politețe aleasă, dar nu îi dau speranțe. În plus, ei trebuie să verifice dacă numele său figurează sau nu pe listele cu criminali de război, întocmite de forțele aliate. Da. Prezentarea importantului prizonier este așteptată chiar la Cartierul general al lui Eisenhower.

Uciagașul evreilor

Armata 7 americană poate raporta și ea un succes. La 6 mai 1945, Divizia 36 infanterie ia peste 2000 prizonieri, o masă cenușie, amorfă. Bărbații sunt percheziționați, înregistrați, instalați într-o baracă de lagăr. Chestie de rutină.

În aceeași noapte, în camera în care doarme căpitanul Philip Broadhead, șeful administrației militare de la Berchtesgaden, sună telefonul. La capătul firului se află ofițerul de serviciu al lagărului de prizonieri. „Unul dintre tipii aștia a încercat să se sinucidă”, raportează locotenentul. „Ei și?”, întreabă căpitanul Broadhead morocânos. Nu-i place deloc să fie trezit din somn pentru nimicuri. „Pare a fi un porc gras, își dă cu părerea ofițerul lagărului, netulburat deloc de tonul lui Broadhead. Conștientă încărcată și așa mai departe.” „Cum îl cheamă?” „Un moment. Da, Frank, Hans Frank.”

Broadhead sare din pat. Câteva minute mai târziu, se află în spațiul improvizat ca infirmerie a lagărului, lângă fostul guvernator general al Poloniei, care zace fără cunoștință. Brațul stâng al acestuia este bandajat până în vârful degetelor. Fața rotundă e trasă și albă ca varul. Respiră liniștit, abia perceptibil. „Lamă de ras, căpitane, spune competent doctorul. Dar îl vom salva”.

Și îl salvează. Mâna stângă a lui Frank rămâne paralizată, brațul abia și-l mai poate mișca. Când și-a deschis venele, și-a atins tendoanele. Știrea despre identificarea lui Frank face senzație în întreaga lume. De numele acestui ins, sub a cărui guvernare s-au comis cele mai odioase crime, se asociază groază, violență și masacre sistematice; călăul Poloniei, uciagașul evreilor de la Cracovia.

Frank arată, de bunăvoie, americanilor locul unde a depozitat obiectele de artă luate din Polonia. După primele estimări, ele au o valoare de „câteva milioane dolari”. Dintre obiectele proprii, Frank predă americanilor jurnalul său. Cuprinde 38 volume și reprezintă cea mai înfricoșătoare acuzație pe care un om și-a adus-o vreodată sie însuși. Zguduiți, specialiștii care le cercetează citesc în el fraze ca acestea: „**Dacă aș fi venit în fața Führerului și i-aș fi raportat că am ucis iarăși 150000 polonezi, mi-ar fi spus: «Bine, dacă a fost nevoie».** După părerea mea, odată războiul câștigat de noi, din polonezi, ucraineni și din ce mai e pe acolo se poate face carne tocată”. Sau: „Să nu scăpăm din vedere că noi toți figurăm pe lista criminalilor de război a domnului Roosevelt. Eu am onoarea să fiu numărul unu ...”

E clar: Frank este edificat. Știe el de ce și-a deschis venele în noaptea de după capturarea sa. Dar iată că i se dau toate îngrijirile, pentru a fi pus din nou pe picioare - pentru Nürnberg.

DOCTORUL VĂ SFĂTUIEȘTE

E bine de știut ...

Măncați bine înainte de petrecere.

Nu combinați băuturile în același pahar.
Sub nici o formă nu beți "tărie" după vin.

Atenție cum scuturați țigara! Un fir de scrum scăpat în pahar e fatal!
Nu "beți contra-cronometru".

Dacă beți votcă, în nici un caz nu consumați dulciuri, mai ales ciocolată.

După șampanie, nu mai beți nimic! Și așa e suficient că ați combinat-o cu alte băuturi. În "lumea bună", cine bea șampanie nu se mai atinge de altă băutură alcoolică.

Nu vă bazați pe proprietățile "terapeutice" ale cafelei. Aceasta este benefică abia a doua zi, când sunteți "mahmur".

Nu combinați "tăria" cu sucuri dulci sau, dacă o faceți, beți puțin. Astfel combinația devine grețosă.

Amintiți-vă permanent înțeleapta vorbă din bătrâni: "Dacă nu aș fi băut ultimul pahar, era mult mai bine!"

Dr. Carmen POPESCU

sport alb-violet

FC Timișoara? și dacă spirit nu e nimic nu e!

Piața Operei e din nou pustie.

În spatele Catedralei, ciorile, retrase într-un colț al parcului, la răcoare, ascultă cu atenție spusele rollerilor alb-violeți.

Că de, au intrat și ele, ciorile, la culoare, alb-mov-negru, și nu se cuvine să mai croncănească aiurea.

Deocamdată porumbeii nu le-au primit în mijlocul lor, dar nu mai e mult până la toamnă!

Având în vedere faima „iubitului conducător, care face doar promisiuni de viitor (palmaresul, denumirea echipei și culorile ne aparțin!?!), s-ar putea, ca toate asigurările domniei sale să fie, din nou, vorbe goale-n vânt, doar pentru pământ! Și atunci, sigur, la toamnă, dacă procesele, „care este», se vor pierde iar, ne colorăm ca-n Zanzibar, și, ciorile vor croncăni autoritar: Piața Operei este a noastră! Avem echipă, avem valoare, ce mai contează ce culoare!

Ce vor face porumbeii crescuți în spiritul Timișoarei? Se vor retrage ca și intelectualii din politică?

Cum se va împăca gănguritul suav cu croncăneala enervantă, de maidan?

Dom' profesor Ionescu a tras spuză pe turta sa spunând că nu mai există la Poli spiritul Timișoarei și că, acesta se simte doar la sat (la Covaci?). Totuși îi dăm dreptate. Că dacă spirit nu e, nimic nu e!

Victor ENACHE

Perfectul simplu!

În decolteul tău, cu prada lui bogată,
Văzui ce vede omul în viață doar odată.

Și când trecuși la vale și te uitași frumos,

Întoarse universul tot ce-i real pe dos!

Mi se păru atunci c-avea

Shakespeare dreptate,

Dac-am putea femeie, noi v-am iubi pe toate.

Și îmi păru și ritul creștin ca un blestem

Cu aspra lui poruncă să nu avem harem;

Căci ce frumos ar fi, și-ar fi, ca-n fiecare zi,

Să poți iubi femeia pe care nu o ști!

Victor ENACHE

Carte frumoasă, cinste cui te-a scris!

Ioan David (născut în 1951 la Chesinț, Arad), de formație științifică, debutează în revista "Orizont" din Timișoara în 1979 cu un gupaj de poezii; preocupările literare se materializează în volumul de versuri **Cuvinte posibile**. Peste prag apărut la Editura Marineasa, Timișoara, 2002 și în romanul **Pe propria piele**.

Citind romanul lui Ioan David **Pe propria piele** e imposibil să nu te ducă mintea la tânărul Werther al lui Goethe sau la jurnalul lui Kierkegaard.

Stadii pe drumul vieții. O aceeași hipersensibilitate a spiritului unui om al artei și deopotrivă savant în fața unei realități căreia îi aparține, dar pe care nu o poate controla, o aceeași bucurie a sublinierii detaliului semnificativ din lumea imediată.

Un roman al tinereții, despre tinerețe, așa cum e ea, cu dilemele fundamentale ale descoperirii lumii, ale vinovăției și nevinovăției, atât de ușor interșantajabile.

Jurnal? Roman experimental? ... De ce nu un best-seller dedicat vârstei studenției, asupra căreia s-au oprit atât de puțini scriitori?

Pe propria piele e un roman cursiv, dens, scris cu o sinceritate crudă, eliberatoare, care-i asigură omului de știință, plasticianului, poetului Ioan David, un loc bine definit în lumea artei cuvântului.

Paul Eugen BANCUI

SIMBOLISTICA

7 - numărul sacru

Considerat „numărul sacru”, numărului 7 i se conferea încă din antichitate o simbolistică anume:

- **Cei 7 înțelepți:** Tales din Milet, Pittacos, Bias, Cleobul, Mison (sau Periandru), Chilon, Solon.

- **Cele 7 păcate capitale:** Zgârcenia, pizma, trufia, lenevia, desfrâul, lăcomia, mânia.

- **Cele 7 virtuți:** Înțelepciunea, dreptatea, curajul, credința, nădejdea, iubirea, fidelitatea.

- **Cele 7 minuni ale lumii:**

Piramida lui Kheops (cea mai veche dintre minuni și singura care mai poate fi admirată și astăzi. Are 147 de metri înălțime).

Grădinile suspendate ale Semiramidei (grădinile din palatul lui Nabuccodonosor - înalte de la 23 la 91).

Statuia lui Zeus din Olimp (era construită din aur și fildeș. Înaltă de 12 metri, era opera lui Fidias).

Templul Zeitei Artemis (avea 100 de coloane de 18 m înălțime. Era executat în întregime din marmură. Început în 350 î.Ch.,- construcția sa a durat 120 de ani).

Colosul din Rhodos (statuie gigantică de 36 m înălțime, reprezentându-l pe Zeul Helios și dominând intrarea în portul Rhodos. Sculptorul Chares a lucrat la această statuie 12 ani și a terminat-o în 280 î.Ch.)

Farul din Alexandria (construit în 270 î.Ch. pe insula Pharos, în portul Alexandria, măsura 122 m înălțime).

Ing. Nicolae TAMĂȘ
Oradea

UMOR EVREIESC

Nu știți ce pierdeți?

La un dîneu, preotul catolic este așezat lângă rabin. Se servește un superb cotlet de porc și preotul îi zice la rabi:

- Din asta nu o să mâncați ?

- Evident, nu imi permite religia.

- Vai ce păcat, nu știți ce pierdeți.

Se termină dîneul, la plecare rabi îi zice la preot:

- Transmiteții salutări doamnei ...

- Dar rabi, mie nu imi permite religia...

- Vai, nu știți ce pierdeți ....

***

Divorț

Rasela: - Mă Ițic, m-am gîndit bine și am hotărît să divorțez!

Ițic: - Cum așa, măi Rasela, după 40 de ani de căsătorie? Dar ce-ți veni?

Rasela: - Păi tu-ți dai seama, măi Ițic, că în 40 de ani tu nu mi-ai cumpărat niciodată nimic?

Ițic: - Pai nu mi-ai spus niciodată că ai avea ceva de vînzare!

Public difil

Doi actori evrei stau la poveste.

- Ca să fiu sincer, spune unul, eu prefer să joc în fața unor spectatori englezi decât evrei.

- De ce?

- Pai englezul râde mai întîi din politețe, după aceea râde când ceilalți înțeleg gluma și pe urmă când o înțelege și el.

- Păi și evreii?

- Ei nu rîd niciodată, au mai auzit bancul!

***

Înghițata

Shoimale ajunge la New-York și e supărat foc când vede în geamul cofetăriei lui Haim, prietenul său din copilărie, anunțul: "Intrarea evreilor, strict interzisă". Intră în cofetărie, și-l dojenește pe Haim:

- Nu țî-e rușine, tu care ești evreu și ai suferit din cauza legionarilor, și ai fost în Transnistria, și erai să mori la Auschwitz, tocmai tu să pui un anunț că evreii n-au voie să intre să mînance o înghițată?

- Stai, măi, tu ai gustat din înghițata mea?

Lui Artemis...

Frumos ca o Divinitate

Adonis este un mic dar

Din cea mai mare-Antichitate

- Un personaj viu, legendar...

...O victimă a geloziei

Lui Ares și Artemis

Cu-acel mistret al nebulniei

Care pe-Artemis l-a ucis.

Cînd lacrimile-n flori curgeau

Cale zeitei Afrodita,

Și anemonele-nfloreau

Cu plînsul copleșind iubita...

De ce iubire-adevărată

Pare ca marea ne-ndurată?

Amel Jicman

„Unele trăsături ale acestui zeu al naturii și elementele cultului său se regăsesc în obiceiul românesc al Calotianului”
Ivan Evseev - Dicționar de simboluri

Ramura cea mai violentă a poporului român sunt aromânii - mai mult ca sigur, datorită contactului milenar cu grecii sangvinari. Tudor Vladimirescu a fost ucis de aromânul lordache Olimpiotul.

Cele mai multe crime ale Mișcării Legionare le-au făcut tot aromânii ș.a.m.d.

Corneliu Vadim Tudor

O pasiune neînțeleasă

În anul 1821, de teama revoluției în fruntea căreia s-a aflat domnul Tudor din Vladimiri, multe familii de boieri bucureșteni au ajuns în Transilvania.

Printre acestea, familia lui Atanasie Bălăceanu, cu un fiu „nevârșnic”, Iancu s-au oprit la Săcele, fiind găzduiți de Văsii Burdiloiu. Aici, Iancu a cucerit grațiile unei slujnice a gazdei, Ana. După reîntoarcerea „boierilor” în țară, Ana și mama ei i-au urmat. Căsătoria între cei doi tineri fiind de neconceput, s-a ajuns ca episcopul de Buzău, Gherasim, care ținea locul mitropolitului, să intervină pe lângă domn apoi pe lângă agenția „chezaro-crăiască” de la București, spre a pune capăt stării de lucruri, propunând ca Ana și mama ei să fie trimise înapoi în Transilvania, iar Iancu să fie surghiunit la mănăstire pentru a-și „veni în cunoștință. Probabil că „tratamentul” aplicat fiului de boier nu a dat rezultatul scontat, căci, peste o lună de zile, episcopul a cerut domnului să aprobe întoarcerea lui Iancu acasă, pentru a-l căuta taică-său „cu doctori și doctorii”. Documentele pe care le prezentăm redau, în limbajul colorat al epocii, această poveste consumată la începutul secolului trecut.

Prea înălțate Doamne

De largă pliroforie (lămurire, deslușire - n.n) vei lua înălțimea ta dintr-o această alăturată arătare, ce ne face dumnealui Atanasie Bălăceanu, din întâmplarea închinării fiu-său Iancu cu o Anica fata, slujnica unui Văsii Burdiloiu, din Săcele. Și măcar că după cercetare ne-am pliroforisit că cununie la mijloc nu este, dar și chiar să fi fost, nu este primită bisericii ca o tainică (...) mai vărtos fiind și copil nevârșnic și fără de voia și blagoslovenia părinților. Și cu cuviință este cererea taică-său, care, de să va găsi și de către înălțimea ta cu cale, să va da luminată poruncă precuviosului arhimandrit și stariț al mănăstirii Căldăroșanilor ca să primească pe copil acolo, să-l aibă cu pază o seamă de vreme

supt povățuirea duhovnicilor de acolo până își va veni în cunoștință. Iar fata dimpreună cu mumă-sa, prin marifetul (abilitate, destoinicie - n.n) cinstitei aghenții, să să trimită înapoi la Săcele, dându-i-se de către numitul Bălăceanu taleri 50, pentru cheltuiala drumului și alți taleri 250, ca să-și cumpere o pereche de boi și o vacă și ceva haine, după ipochimenu ei (persoana - n.n.) și starea locului unde să află lăcuind, ca o pumană pentru sărăcia ei.

Smerit părinte sufletesc și către Dumnezeu fierbinte rugător
Gherasim, episcopul Buzăului

1822 nov. 4

*
* *

Nota către K-K. Aghenție ca să trimită pe Ana la Săcele, ce să încărdoșase cu Iancu, fiu Bălăceanului, fără blagoslovenia și voia părinților lui.

Din luminată poruncă prea înălțatului nostru domn, să face cunoscut cinstitei aghenții că dumnealui Atanasie Bălăceanu, având un copil nevârșnic, anume Ianculi și din întâmplarea răzvrătirii mergând și el în Săcele cu tată-său, în gazdă la un Văsii Burdiloiu. Și acel Văsii avea o slujnică, anume Ana, care încărdoșându-se cu Ianculi, cu mult necaz, ce au tras tată-său și cu ajutor dregătorilor de acolo, l-au depărtat de acea fată. Și, ascunzându-să, n-au putut să-l aducă, în urmă viind Iancu și fata, împreună cu mumă-sa, prin cinstita aghenție, să să trimită înapoi la Săcele, căroră să li se dea de către Bălăceanul taleri 50, pentru cheltuiala drumului și alți taleri 250, zestre fetii, a să mărita după starea ei acolo.

Ci să binevoiască cinstita aghenție a primi banii, ce li să dă, ca să să trimită fata și mama ei la Săcele, de unde să nu fie slobodă a eși în țară, aici. Și să avem cinste a lua răspuns de primire și că s-au pus în urmăre.

1822 nov. 9

AROMÂNI ALĂTURI DE TUDOR

Am primit la redacție, din partea lui Jovan Popovski, publicist și scriitor macedonean din Skopje (Macedonia) un text recent descoperit, care vine să întregască pagina închinată de noi Vladimirescului.

Emigrația masivă a macedonenilor a început odată cu cucerirea otomană, de la sfârșitul secolului XIV. De-a lungul veacurilor, mulți dintre ei s-au refugiat în România, unde au început să se ocupe cu zidăria; când strângeau ceva bani, pentru a-și asigura o îndeletnicire permanentă, au deschis prăvălioare, în special cofetării, rămânând în România decenii de-a rândul. La început, ei și-au construit case pe proprietățile moșierilor români, apoi unii dintre ei s-au stabilit în orașe. La Turnu Severin, Craiova, Galați, Brăila, București, Ploiești, Piatra Neamț, Iași, Timișoara, Brașov și alte centre se află și astăzi asemenea familii.

Unii au rămas numai câțiva ani în România, alții și-au adus familiile și s-au instalat pentru totdeauna în noua lor țară. Muncind alături, s-au înfrățit cu românii, împărtășindu-le deopotrivă bucuriile și suferințele și participând alături de ei la luptele lor de eliberare socială și națională.

Un document, descoperit nu demult aduce, de exemplu, mărturii despre participarea emigrației macedonene la revoluția lui Tudor Vladimirescu, din 1821. Este vorba despre Autobiografia unui cunoscut colecționar macedonean de opere de artă populară din secolul trecut, scriitorul Marko Cepenkov, din orașul Prilep, de pe teritoriul actualei Macedonii. El menționează că tatăl său, Kosta, și unchiul său, Nikola, i-au relatat cum, în căutare de lucru, pentru a-și hrăni familia rămasă sub tirania turcească, au ajuns în Țara Românească. Tocmai atunci a început revoluția lui Tudor, căreia i s-au alăturat și Kosta și Nikola. Ei i-au povestit lui Marko în detaliu cum 25000 răsculați i-au atacat pe boieri, i-au alungat, le-au dărâmat conacele, au eliberat iobagii, toate acestea până când, în ajutorul boierilor, au venit turcii.

Tatăl lui Marko i-a relatat în continuare autorului cum, după înăbușirea mișcării revoluționare a lui Tudor Vladimirescu, participanții s-au împrăștiat care încotro. Împreună cu alți 30 emigranți macedoneni, cei doi au plecat în Austria, unde s-au ascuns mult timp de urmăritori. Grupul lor s-a destrămat, rămânând la un moment dat numai șase. Se aflau în apropierea unui sat de lângă granița austriacă, când au fost descoperiți și, în urma unei încăierări, Kosta a fost rănit la umăr. A reușit totuși să fugă și, după o adevărată odisee, s-a întors în Macedonia, ducând cu el povestea despre revoluția lui Tudor.

Emigranții aromâni au luptat alături de poporul român și în primul război mondial. Se știe că un grup s-a refugiat la Iași, iar de acolo în Rusia, unde s-a înrolat în rândurile combatanților Revoluției din Octombrie.

Silvia ȘANDRU

PÂINEA SUPRAVIEȚUIRII ȘI A VICTORIEI

În septembrie 1941, în timp ce trupele hitleriste blocau ultimul drum spre Leningradul amenințat de foamete, guvernul sovietic l-a trimis în orașul asediat pe Dmitri Pavlov, ministrul comerțului.

Sarcina lui era de a organiza aprovizionarea cu alimente atât a populației cât și a armatei.

În ianuarie 1942, Pavlov a primit misiunea să aprovizioneze cu hrană întreaga armată sovietică. Revista sovietică Sputnik publică un capitol din amintirile lui D. Pavlov, cuprinzând perioada de după ianuarie 1942, pe care îl reproducem, într-o formă restrânsă.

Ajunși la Moscova, direct de la aeroport m-am dus la Kremlin, unde m-a primit A. Mikoian, vicepreședintele Consiliului comisarilor poporului. L-am informat foarte pe scurt despre rezervele de alimente ale Leningradului și despre măsurile luate pentru a le transporta pe lacul Ladoga, apoi l-am întrebat de ce mă chemase.

- La Comitetul de stat al apărării, mi-a răspuns Mikoian, s-a discutat despre aprovizionarea fronturilor. Multe întreprinderi ale industriei ușoare și alimentare au fost transferate în răsăritul țării; rezervele de alimente au scăzut. E nevoie de o excepțională manevrabilitate a resurselor și de o legătură permanentă cu întreprinderile. Intendența face cu greu față sarcinilor sporite. Armata trebuie însă cu orice preț aprovizionată, cu tot ce-i este necesar. Comitetul de stat al apărării a hotărât să formeze o Direcție centrală de aprovizionare cu alimente a Armatei roșii GUPSKA, și în fruntea ei să te numească pe dumneata.

Această numire m-a luat absolut prin surprindere. I-am împărtășit lui Mikoian aprehensiunile mele: necunoscând particularitățile muncii în armată, nu puteam să-mi duc sarcina la bun sfârșit. La care Mikoian mi-a răspuns:

- Nici eu nu sunt militar și uite că mă ocup de aprovizionarea trupelor. O să te ajutăm noi, Hrulev, șeful serviciilor Armatei roșii, și cu mine. Apucă-te de treabă și nu-ți face griji.

Stalin aprobă

Curând, Andrei Vasilevici m-a sunat și m-a invitat cu el la Kremlin.

Stalin ne-a primit în biroul său. Când am intrat, patrula în jurul unei mese mari, pe care erau întinse hărți, la diverse scări, cu indicarea dispunerii trupelor noastre și ale inamicului. Hrulev i-a raportat că GUPSKA a elaborat unele măsuri de creare a unor gospodării ajutoare în unități. Dacă aceste măsuri s-ar aplica, furnizările prin planul de stat la cartofi și zarzavaturi s-ar micșora.

Stalin a tăcut un timp. Mi s-a părut că n-o să ne aprobe propunerea.

- Despre ce măsuri vorbiți? a întrebat el.

I-am expus pe scurt problema, subliniind că am putea obține o cantitate însemnată de legume în imediata vecinătate a fronturilor, folosind terenurile necultivate. Asta ne-ar permite să asigurăm trupelor întregul necesar de cartofi și

zarzavaturi și să degajăm mii de vagoane folosite pentru transportul lor din zonele îndepărtate ale țării.

- De câte zarzavaturi și cartofi are nevoie anual armata? m-a întrebat Stalin, privindu-mă atent.

- Circa trei milioane tone, i-am răspuns. A clătinat din cap, vizibil mirat de cifră, și-a aprins pipa, a făcut un tur în jurul mesei și, oprindu-se în fața noastră, a întrebat:

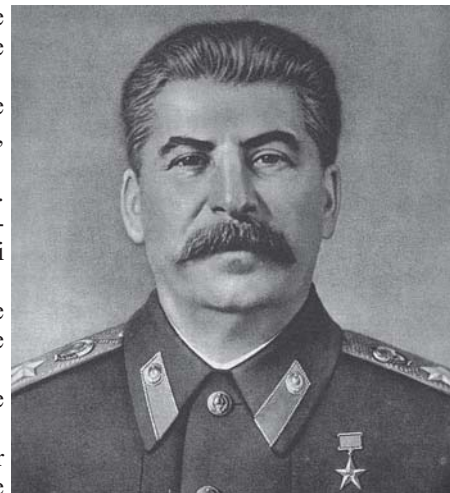
- Câți oameni ar sustrage gospodăriile ajutoare de la misiunea lor principală, de a lupta contra inamicului?

- Nu am folosit decât unitățile de servicii, a răspuns Andrei Vasilevici.

- Bine, e în regulă, porniți la treabă, dar fără să afectați în vreun fel operațiile. Ele sunt esențiale. Restul, chiar dacă e important, are o semnificație secundară.

A.V. Hrulev a ordonat fiecărui front, armate și regiuni militare să-și planteze legume. Toți au luat treaba foarte în serios.

Hrulev îi cunoștea foarte bine pe toți comisarii poporului. Când era la mijloc un interes al armatei, vorbea cu ei deschis, uneori, le riposta violent. Avea dese discuții în contradictoriu, încă din primele luni de război, cu L.M. Kaganovici, comisar al poporului pentru mijloacele de comunicații. Critica munca lucrătorilor de la căile ferate, care transportau încărcături militare, iar Comisariatul drumurilor și căilor ferate reproșa comandamentului serviciilor ritmul mult prea lent de descărcare a vagoanelor. Hrulev se simțea paralizat în fața unui singur om: Stalin. În timpul discuțiilor cu el, Andrei Vasilevici se schimba la față și se încorda ca un arc. Înzestrat cu o excelentă memorie și cunoscându-și la perfecție obligațiile, răspundea la întrebările lui Stalin foarte la obiect și cu detalii precise, ceea ce îi atrăsese prețuirea acestuia.

Silvian RUJA

Pentru ce mor oamenii ...

Pierderile umane în războaiele lui Napoleon

Pierderile în oameni suportate de Franța în timpul războaielor Consulatului și Imperiului (1799-1815) au fost și rămân un subiect extrem de controversat. Ce cifre să ne însușim totuși? Studii numeroase, efectuate în diverse epoci, au ajuns la bilanțuri care nu concordă între ele. Mare parte a diferențelor dintre cifrele obținute se datorează faptului că cercetătorii nu înțeleg la fel noțiunea de „pierderi». Armatele consideră „pierderi» - și pe bună dreptate - oamenii care la sfârșitul unei bătălii sau a unei campanii nu mai sunt apți să lupte; ei sunt deci „pierduți»; aici intră cei uciși, răniți evacuați, prizonierii, cei dați dispăruți. Cercetătorul demograf are un alt punct de vedere asupra „pierderilor». El gândește la scară națională, nu la cea a armatelor. Pentru el, răniții combatanți, care își reiau locurile pe câmpul de luptă, dispăruții reapăruți, cei pedepsiți pentru indisciplină nu reprezintă „pierderi».

O cauză importantă a erorilor provine, uneori, și din prezentarea voit deformată a efectivelor de către oficialități. La intrarea în campanie, Napoleon a anunțat efective superioare celor de care dispunea în realitate, în timp ce în buletinele Marii armate el minimaliza propriile pierderi și le umfla pe cele ale adversarului. De pildă, în buletinul nr. 30, apărut a doua zi după Austerlitz, Napoleon raporta că, sub ghiulelele artileriei imperiale, gheața câtorva iazuri s-a spart și 200000 dușmani au pierit înghițiți de apă. După versiunea unor martori oculari, demni de încredere, numai câteva zeci de oameni și câteva sute de cai s-au înecat efectiv; vreo 15 piese de artilerie au fost recuperate de pe fundul apei.

Dificultăților de calcul de acest ordin li se adaugă aceea de a contabiliza oamenii evacuați și decedați în urma rănilor sau bolilor. Or, în timpul Imperiului, din cauza caracterului precar al îngrijirilor medicale, a serviciilor de sănătate insuficient dotate și care utilizau tehnici rudimentare, aceste pierderi au fost numericește extrem de importante. Amputările se făceau fără anestezie, chiar pe câmpul de luptă sau în localuri în pripă amenajate. Epidemiile, tifosul, septicemia secerau și ele oamenii. În general, se estimează procentul celor morți efectiv în luptă la numai 10-15 la sută din totalul deceselor în cursul unei campanii. În sfârșit, e lesne de înțeles că în armatele aflate permanent în mișcare, străbătând Europa în lung și în lat și dispunând de contingente străine, statistica pierderilor era greu de ținut la zi. Cu toate acestea, analiza critică a documentelor epocii, cercetarea de arhivă, studierea memoriilor, calculele la ordinatoarele, efectuate începând chiar de la subunități, au permis cât de cât stabilirea adevărului. Cifra acceptată pentru pierderile în oameni sare foarte puțin peste 900000, deci nici pe departe nu ajunge la 1500000, cum s-a crezut mult timp. Ea reprezintă totalul celor uciși și răniților care au murit între timp și al dispăruților între anii 1804 și 1815. Desigur că această cifră n-a fost reconstituită totalizând pierderile înregistrate în fiecare bătălie, căci, în cazurile unor veritabile „bătălii»,

trebuie adăugate pierderile pricinuite de ciocniri mărunte și ambuscade, înfruntări ale avangării sau ariergării.

Iată, în tabelul alăturat, câteva bătălii celebre, cu forțele pe care le-au pus ele față în față și cu pierderile estimate.

	FORȚE FAȚĂ ÎN FAȚĂ	PIERDERI
TRAFALGAR 21 octombrie 1805	Flota franco-spaniolă 37 nave, din care 22 franceze, 1 5 spaniole. Echipaje: 20000 oameni	18 nave capturate sau scufundate 8000 morți și răniți, 8000 prizonieri
	Flota engleză 33 nave; Echipaje: 16000 oameni	1700 morți și răniți
AUSTERLITZ 2 decembrie 1805	Napoleon 71000 oameni	8233 morți și răniți (dintre care 14 generali)
	Austro-ruși 93000 oameni	16000 morți și răniți, 20000 prizonieri
JENA 14 octombrie 1806	Napoleon 56000 oameni	1000 morți și 3000 răniți, (după buletinul Marii armate din 15 octombrie)
	Prusieni și saxoni 72000 oameni	12 morți și răniți 15000 prizonieri
EYLAU 8 februarie 1807	Napoleon 65000-75000 oameni	3000 morți, 7000 răniți, 5000 prizonieri (după unii autori: 20000 morți și răniți)
	Prusieni și ruși 80000 oameni	7000 morți, 20000 răniți 4000 prizonieri
WAGRAM 5-6 iulie 1809	Napoleon 150000 oameni	34000 morți și răniți și 7500 prizonieri
	Austrieci 136000 oameni	24600 morți și răniți, 12000 prizonieri
MOSCOVA 7 septembrie 1812	Napoleon 127000 oameni	10000 morți, 20000 răniți sau prizonieri
	Ruși 120000-150000 oameni	33000 morți, 15000 răniți și 2000 prizonieri
LEIPZIG 15-19 octombrie 1813	Napoleon 175000 oameni	45000 morți și răniți, 15000 prizonieri și dispăruți
	Aliați 325000 oameni (ruși, austrieci, prusieni, suedezi)	70000 morți și răniți, 5000 prizonieri
WATERLOO 18 iulie 1815	Napoleon 74000 oameni	46000 oameni, din care 26000 morți și răniți, 10000 prizonieri și dispăruți
	Aliați 120000 oameni (englezi, olandezi, prusieni și alți germani)	24000, din care 20000 morți și răniți, 4000 dispăruți

Ștefan ARSENI

Mândră țară îi Banatul !

O încercare de supraviețuire culturală în mediul rural din Banatul Istoric, Trustul de presă Magazin

La început publicațiile în limba română din mediul rural apărute în Banatul istoric, în secolul al XIX-lea, aveau rolul de a menține tradiția și cultura, conștiința apartenenței la același neam a românilor din provinciile situate în afara granițelor țării. Se cunoaște rolul important pe care aceste publicații rurale l-au avut în cultivarea sentimentului național pentru înfăptuirea unității culturale și politice a tuturor românilor, de aceea și tendința continuității acestora după 1918. Principala menire a publicațiilor în limba română în timpul perioadei dualiste austro-ungare era de a forma conștiința națională, de a menține drepturile strămoșești, tradiția fiecărei zone, având un caracter militant îndreptat împotriva politicii de asimilare.

Astăzi, când aceste condiții legate de supraviețuirea etnică au dispărut în istorie și după perioada comunistă, cu urmările ei asupra întregii culturi românești, apariția acestor publicații rurale este în continuare necesară atât pentru comunicarea informațională din mediul rural, cât și în scopul menținerii interesului viu spre cultură și credință. Păstrarea valorilor și reperelor morale, a tezaurului de tradiții populare și spirituale este mai mult decât un obiectiv, reprezintă o datorie de conștiință, de suflet a celor ce înțeleg că un popor există peste timp prin scrierile lăsate pe pagina nepieritoare a creației spiritului său.

Vasile Todî, un om al cuvintelor potrivite, cu înțelepciunea unui spirit luminat trecut prin multe întâmplări inedite, vine să ducă mai departe această încercare de supraviețuire culturală rurală în Banat, în urma unor

înaintași condeieri de talia lui Diaconovici Loga, Dimitrie Țichindeal, Mihail Gașpar ș.a. Spun supraviețuire fără să exagerez, în condițiile pe care le trăim, menținerea sau inițiativa unei activități publicistice în zona rurală reprezintă un act de curaj. De ce? În mentalul societății de consum cultura reprezintă un procent nesemnificativ. Dar, cum a reușit Vasile Todî? A intrat în discuție cu câțiva edili din localitățile rurale și din noile orașe apărute, pentru a îndeplini cerința U.E., i-a făcut să înțeleagă importanța acestor jurnale locale, cu un ales tact pedagogic, cu multă răbdare și înțelepciune. În acest mod a convins pe mulți dintre primari cât de necesară este o publicație locală, în care să transpară activitatea administrației locale și viața social-culturală a localităților respective.

Încet, începând timid de la un număr mic de localități, asumându-și riscul investiției, trustul de presă Magazin al președintelui Asociației Presei Rurale din Banatul Istoric, domnul Vasile Todî este tot mai întins în tot Banatul. De la localitate la localitate vestea apariției acestor jurnale locale s-a răspândit și rezultatele lor încep să apară. Valorificarea potențialului intelectual, talentului literar din zonele rurale, descoperirea unor tineri scriitori cu har face ca această inițiativă să-și dea roadele dintru început. La această inițiativă a scriitorului Vasile Todî m-am alăturat fără să pun condiții, ideea de a încuraja lectura, de a duce lumina culturii, a vieții spirituale m-a atras la acest maraton al cuvântului prin spațiul Banatului istoric. Cred într-o normalizare a vieții rurale și în schimbarea unor mentalități tributare regimului trecut din noile orașe ale acestui vechi spațiu multicultural.

prof. Marius NIȚOV,
redactor șef - Jurnal de Gătaia

Drumul spre frați

Soarele dimineții de august, încă de la răsărit începuse să-și trimită razele fierbinți, semn că vestea o zi caniculară, specifică verilor din ultimii ani care au devenit din ce în ce mai fierbinți.

Pe cer nu se zărea nici un nor și nu adia nici un pic de vânt. Cu toate acestea, pentru mine și prietenii mei Vasile Todî și Ștefan Tomoioga, această zi nu era ca celelalte, era mai deosebită pentru că urma să mergem în Serbia, la românii noștri înrădăcinați în câmpiile Voivodinei de secole și totuși despărțiți de noi printr-o graniță. Onorăm invitația făcută de scriitorul Vasile Barbu din Uzdin și colaboratorii săi în ale scrisului de pe aceste ținuturi, inclusiv de la Pancevo, care cu mare pasiune și cu suflet editează publicațiile "Tibiscus" și "Floare de latinitate", cele mai reprezentative ale românilor din Voivodina, prin care își oglindesc preocupările de zi cu zi, viața artistică și culturală, istoria neamului, obiceiurile și tradițiile, cât și a relațiilor de prietenie și colaborare cu confracții din România. Scriitorul Vasile Barbu, fiind redactorul-șef al ambelor publicații, este și principalul promotor al tuturor acțiunilor legate de etnia română.

Nu puteam să nu dăm curs unei asemenea invitații, așa că am purces la drum spre Jimbolia. Mașina condusă de experimentatul șofer Iacob Rachici, gonea pe șoseaua ce duce spre vamă. Săcălazu rămase în urmă, unde se mai auzeau încă clopotele Bisericii Ortodoxe, chemându-și enoriașii la slujba sărbătorii "Schimbarea la față". Trecuți de vamă, continuăm drumul ce duce spre Zrenianin, fiindcă Uzdinul se află spre Pancevo. Dar la Banatsko-Karadjorgevo am virat la stânga pe drumul atât de cunoscut nouă, săcălăzenilor. Este drumul ce duce la Torac, satul strămoșilor săcălăzeni, ce s-au stabilit aici la 1767, din ordinul împărătesei de la Viena, Maria Tereza. Este drumul pe care îl străbatem de câțiva ani cu bucurie că ne revedem cu urmașii foștilor săcălăzeni.

Pe la jumătatea acestui drum, dacă cercetezi cu privirea zările spre dreapta și în față, vei zări un imens siloz de cereale și o biserică foarte înaltă, semn că acolo este Toracul, unde frații noștri de suflet ne așteaptă de fiecare dată cu mult drag. Așa a fost și acum, când învățătorul Ionel Cipu, fost primar, ne-a primit în casa lui și apoi ne-a însoțit peste tot. La Primărie ne-am întâlnit cu Milan Pașici, primarul localității, căruia i-am transmis urările de bine din partea primarului Săcălazului, cât și ale noastre personale. Domnul Vasile Todî, în calitate de președinte al Asociației

Presei Rurale din Banatul Istoric, i-a propus domnului Pașici o colaborare în domeniul presei scrise. Se știe că de câțiva ani nu mai apare decât arareori "Cuvântul românesc torăcean", prin grija unui distins patriot cu suflet nobil și pasiune incurabilă în ale scrisului, domnul Pavel P. Filip. A rămas ca administrația locală să desemneze o persoană, un colectiv, în a edita o publicație, pe care să o sprijinim în editarea ei, știind că domnul Todî conduce trustul de presă "Magazin".

Tot în acest cadru, domnul Pașici ne-a făcut invitația de a merge cu ansamblul "Cununa Săcălazului", în 29 august, pentru a prezenta un spectacol cu ocazia "Zilelor Toracului", unde am participat și anul trecut. Ne-am despărțit cu regretul că n-am avut timp mai mult să stăm la "givan". A urmat vizitarea domnului Pavel P. Filip, care a rămas uimit de sosirea noastră, dar s-a bucurat nespuse de mult, așa cum se bucură de fiecare dată când se

întâlnește cu noi. Este omul căruia i se umezesc ochii la revederile cu frații săcălăzeni, cu românii.

Mare i-a fost bucuria, surprins plăcut fiind când în numele revistei și al Trustului de Presă "Magazin", domnul Todî l-a invitat în România și, mai precis, la noi la Săcălaz, să pășească pe pământul străbunilor săi, pentru a i se decerna Diploma și Premiul pentru întreaga sa activitate pusă în slujba semenilor, pentru unitatea românilor de pretutindeni. Modest, așa cum îl știm, a fost măgulit de această propunere și, în final, a acceptat să vină în luna septembrie, sau la începutul lunii octombrie.

Au fost clipe plăcute în discuțiile noastre, mai ales dialogul și amintirile dintre domnul președinte Todî și gazetarul Pavel Filip, care se cunosc de peste 30 de ani și care sunt două "enciclopedii" istorice și literare. Dar a trebuit să ne despărțim cu regretul că timpul a trecut așa

repede. Ne-am luat rămas bun, purtând sub braț exemplare dăruite de gazda noastră, a "Cuvântului Românesc Torăcean", iar el rămânând cu ochii umezi și având în mână "Foaia Săcălazului" și "Opinia", pe care cu drag i le-am dăruit.

Ne-am continuat drumul spre Uzdin, însoțiți de Ionel Cipu, ghidul nostru. Aveam să străbatem acest traseu, pe șoselele ce duceau spre localități, printre lanurile de holde cum nu mai văzusem. Am realizat că oamenii acestor locuri trăiesc majoritatea din agricultură. Sudoarea lor parcă se îmbină cu țărâna câmpurilor și devin mai mănoase, mai roditoare. În calea noastră am trecut peste canalul Dunăre-Tisa-Dunăre și peste Timișul nostru, care pe la ei este deja mai lat, mai mare, datorită captării altor afluenți. La Uzdin am poposit la "Casa Bănățeană", lăcaș reprezentativ pentru comunitatea de aici. Este muzeu, este casă de creație, de etalare a tot ce exprimă existența și istoria acestei așezări și nu numai, a românilor din acest spațiu al Voivodinei. La umbra pomilor de la poale ne-au așteptat gazdele noastre, în frunte cu acest personaj impunător Vasile Barbu, pe care l-aș asemui cu un personaj al basmelor noastre. Ne-au îmbrățișat, urându-ne un "Bine ați venit la noi, la Uzdin". Am pășit cu emoții în acest lăcaș care, de la intrare, te întâmpină cu versuri pe pereți și picturi, cu o masă ce are expuse publicațiile și cu camere în care sunt tot feluri de unelte, scule, relicve și alte dovezi ce atestă existența și preocupările de-a lungul timpului a românilor pe aceste locuri. Ne-am fotografiat împreună. Am schimbat publicații între noi. Le-am oferit și un DVD cu "Cununa Săcălazului" în spectacolul din 31 august 2007, de la Torac. S-a discutat despre viitorul presei în Banatul strămoșesc, a legăturilor între cele două zone, la est și vest de graniță. S-a pus problema aderării la o singură Asociație, deoarece mai multe dispersează unitatea comunităților. Totodată, domnul președinte Vasile Todî a reiterat dorința domniei sale de a se lua legătura și cu românii din sudul Ungariei, încercându-se ca cele trei zone să formeze un tot unitar pentru a avea întotdeauna o poziție comună.

În final, a rămas a se discuta și cu reprezentanți din alte localități bănățene, inclusiv cu cei din Ungaria. Gazdele noastre, la sfârșitul vizitei, ne-au oferit "Diplome" și ne-au urat "Drum bun" și să ne revedem cât mai curând.

A urmat reîntoarcerea spre Săcălazu nostru pe care l-am regăsit exact când pe cer licăreau primele stele și își făcuse apariția "mândra Lună".

August 2008
Ghiță BLEJUȘCĂ,
redactor-șef adj. - Foaia Săcălazului